

अजिरकोट गाउँपालिकाको कोभिड-१९ को कारण उत्पन्न प्रतिकुल अवस्थामा सेवा सञ्चालन सम्बन्धि कार्यविधि, २०७७

गाउँ कार्यपालिकाबाट स्विकृत मिति: २०७७/०५/१२

परिचय :

कोरोना भाईरस (कोभिड १९) को संभावित संक्रमणको कारण उत्पन्न प्रतिकुल अवस्थाबाट स्थानीय तहको सेवा प्रवाह र विकास निर्माण कार्य प्रभावित भएको अवस्थामा चालु बन्दाबन्दी अवधि पश्चात कार्यालय संचालन, स्थानीय तहको बैठक, कार्यशाला, भेला तथा अन्य कार्यक्रमहरूको आयोजना र विकास पुर्वाधार निर्माण लगायतका कार्यहरू सञ्चालन गर्दा सेवा प्रवाहमा संलग्न कर्मचारी र जनप्रतिनिधि, निमाण कार्यमा संलग्न फर्म तथा सम्पूर्ण जनशक्ति (कामदार, सुपरभाइजर, इन्जिनियर तथा अन्य सम्बन्धित व्यक्तिहरू) र अन्य सेवाग्राहीको स्वास्थ्य सुरक्षा र संक्रमणको सम्भावित जोखिमको न्यूनीकरण गर्न र कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) प्रकोप विरुद्ध नेपाल सरकारले लिएका पहल कदम तथा घोषणाहरू कार्यान्वयनार्थ कार्यविधि बनाउन आवश्यक भएकाले स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा १०२ (२) र अजिरकोट गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७६ को दफा २७ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी अजिरकोट गाउँपालिकाले “कोभिड-१९ को कारण उत्पन्न प्रतिकुल अवस्थामा सेवा संचालन सम्बन्धि कार्यविधि, २०७७” बनाएको छ ।

परिच्छेद - १ प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस कार्यविधिको नाम “कोभिड-१९ को कारण उत्पन्न प्रतिकुल अवस्थामा सेवा संचालन सम्बन्धि कार्यविधि २०७७,” रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि तुरून्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

- (क) “ऐन” भन्नाले अजिरकोट गाउँपालिकाको विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७६ सम्भन्नुपर्छ ।
- (ख) “कार्यविधि” भन्नाले कोभिड-१९ को कारण उत्पन्न प्रतिकुल अवस्थामा सेवा संचालन सम्बन्धि कार्यविधि, २०७७ सम्भन्नुपर्छ ।
- (ग) “गाउँपालिका” भन्नाले अजिरकोट गाउँपालिका बुझ्नुपर्छ ।
- (घ) “कार्यपालिका” भन्नाले अजिरकोट गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय बुझ्नुपर्छ ।

३. कार्यविधिको उद्देश्य :

कोरोना भाईरस (कोभिड १९) को संबेदनशिलतालाई ध्यानमा राखि यो कार्यविधि तयार गरिएको छ । यो कार्यविधि तयार गर्नुका मुख्य उद्देश्यहरू देहाय अनुसार रहेका छन् ।

- गाउँपालिकाद्वारा तर्जुमा गरिएका आयोजनाहरू सुरक्षित रूपमा संचालन गर्ने ।
- गाउँपालिकाद्वारा प्रदान गरिने सेवालार्ई सुरक्षित रूपमा प्रवाह गर्ने ।
- गाउँपालिकाले आयोजना गर्ने बैठक, सभा सम्मेलन, भेला र अन्य कार्यक्रमहरू सहज र सुरक्षित रूपमा सम्पन्न गर्ने ।

- गाउँपालिका अन्तर्गतका जनप्रतिनिधी र कर्मचारीहरूले प्रयोग गर्ने व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरू सम्बन्धी विस्तृत जानकारी गराउने ।

परिच्छेद २

प्रतिकूल अवस्थामा सेवा संचालन सम्बन्धि व्यवस्था

४. सेवा संचालनका क्षेत्रहरू :

यस कार्यविधिले गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधीहरू, गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरू, उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरू, स्थानीय स्तरमा कार्यरत गैर सरकारी संस्थाका कर्मचारीहरू, नीजि क्षेत्र तथा निर्माण व्यावसायीहरू लगायतका व्यक्तिहरूसंगै देहायका क्षेत्रहरूलाई यस कार्यविधिले समेटेको छ ।

- **कार्य स्थल** : गाउँपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालयहरू, गैर सरकारी संस्थाका कार्यालयहरू, विद्यालयहरू, स्वास्थ्य संस्था, टोल विकास संस्थाहरू, आमा समुह, कृषि तथा भेटेनरी समुहहरू, राहत वितरण स्थल आदि ।
- **कार्यक्रमहरू**: घुम्ति शिविरहरू, घरदैलो कार्यक्रम, खोप कार्यक्रमहरू आदि
- **निर्माण स्थल वातावरण** : सडक निर्माण, विद्यालय भवन निर्माण, सिंचाई, खानेपानी, सामुदायिक भवन, बाटो निर्माण, क्वारेन्टाईन, स्वास्थ्य भवन, पुल निर्माण आदि
- **गैह्र निर्माण कार्यक्रमहरू** : आय आर्जन कार्यक्रमहरू, तालिम, कार्यशाला बैठक, फिल्ड भ्रमण, भ्रमण,
- **व्यवसाय संचालन स्थल** :
- **यातायात**
- **आन्तरिक राजश्व संकलन** आदि

५. **संचालन समिति सम्बन्धि व्यवस्था** : (१) कोरोना भाईरस (कोभिड १९) को संभावित संक्रमणको कारण उत्पन्न प्रतिकूल अवस्थाबाट स्थानीय तहको सेवा प्रवाह र विकास निर्माण कार्यलाई सुरक्षित र व्यवस्थित रूपमा संचालन गर्नको लागि गाउँपालिकामा देहाय बमोजिमको एक समिति रहनेछ ।

(क)	गाउँपालिका अध्यक्ष	संयोजक
(ख)	गाउँपालिका उपाध्यक्ष	सदस्य
(ग)	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सदस्य
-३	सामाजिक विकास समितिका संयोजक	सदस्य
(च)	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	सदस्य
(छ)	पूर्वाधार विकास शाखा प्रमुख	सदस्य
(ज)	विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य हेर्ने गरी तोकिएको शाखा प्रमुख	सदस्य सचिव

(२) समितिले स्थानीय विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यमा योगदान पुऱ्याउन सक्ने अन्य व्यक्ति वा संस्थालाई आवश्यकता अनुसार आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

६. **नियमहरू** : गाउँपालिकाले तपशिलमा उल्लेखित भए अनुसारका क्षेत्रमा तपशिल बमोजिमको नियमहरू सम्बन्धि व्यवस्था गरेको छ ।

(क) कार्यालय प्रवेश गर्नु अघि पालना गर्नु पर्ने नियमहरु : कार्यालय प्रवेश गर्नु अघि सम्पूर्ण जनप्रतिनिधीहरु, कर्मचारीहरु र सेवाग्राहीहरुले देहायका नियमहरु अनिवार्य रुपमा पालना गर्नु पर्नेछ ।

- कार्यालय परिसर वा प्रतिकक्षालयमा ३ जना भन्दा बढी संख्याको समूहमा बस्न पाइने छैन ।
- प्रत्येक सेवाग्राहीले एक अर्कासंग कम्तिमा १ मिटर भौतिक दुरी कायम गर्नु पर्नेछ ।
- सकभर सेवाग्राहीले सम्बन्धित शाखाको कर्मचारीसंग भेट्ने समय निश्चित गर्ने र एक पटकमा बढीमा ३ जना मात्र उपस्थित हुन प्रयास गर्ने ।
- सोधपुछ तथा सहायता कक्षमा १ मिटरको भौतिक दुरी राखी पालैपालो सम्पर्क गर्नु पर्नेछ ।
- कार्यालयको मुख्य प्रवेशद्वारमा साबुनपानी र स्यानीटाइजरको व्यवस्था गरिनेछ । कार्यालय प्रवेश गर्नु अघि अनिवार्य रुपमा साबुनपानी वा स्यानीटाइजरले हात धुनु पर्नेछ ।
- हरेक सेवाग्राही र कर्मचारीले अनिवार्य रुपमा मास्क लगाउनु पर्नेछ ।
- गाउँपालिकाको कार्यालयको सोधपुछ तथा सहायता कक्षमा जानु अघि स्वास्थ्य सहायता कक्षमा सेवाग्राहीले ज्वरो चेक गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।
- हरेक सेवाग्राहीले आफ्नो विवरण जस्तै : नाम, कामको उद्देश्य, भेट्नु पर्ने शाखा वा व्यक्ति, फोन नं., ठेगाना दर्ता किताब (Visitor Register) मा उल्लेख गरेर मात्र कार्यालयमा प्रवेश गर्नु पर्नेछ ।
- सेवाग्रहिले सेवा लिन जाँदा आवश्यक कागजात बारे सोधपुछ कक्षबाट पूर्व जानकारी लिनु पर्नेछ ।
- जनप्रतिनिधिज्यूहरूसंग सम्भव भएसम्म संचार माध्यमबाट छलफल र समन्वय गर्ने प्रयास गर्नुपर्नेछ ।
- प्रत्यक्ष भेटघाट गर्नु परेमा सम्भव भएसम्म आवश्यक समय लिई मात्र कार्यालयमा १ मिटरको भौतिक दुरी कायम गरि भेटघाट गर्नु पर्नेछ ।
- सेवा प्रवाह गर्दा गर्भवती, अपांग, जेष्ठ नागरिक र बालबालिकालाई प्राथमिकता दिइनेछ ।

(ख) कार्यालय भित्र पालना गर्नु पर्ने नियमहरु: कार्यालय भित्र सम्पूर्ण सेवाग्राहीहरुले देहायका नियमहरु अनिवार्य रुपमा पालना गर्नु पर्नेछ ।

- सेवाग्राहिले सेवा लिन जाँदा आवश्यक कागजात सबै संलग्न गरि सम्बन्धित कर्मचारी र शाखामा १ मिटरको भौतिक दुरी कायम गरि सम्पर्क गर्नु पर्नेछ ।
- कर्मचारीले अनुरोध गरे बमोजिमको स्थानमा मात्र बस्नु पर्नेछ ।
- सेवाग्राहीले कार्य सम्पन्न गर्ने समय अबधि ५ मिनेट भन्दा बढी भए आवश्यक समय निश्चित गरि कार्यालय बाहिर प्रतिकक्षालय वा तोकिएको स्थानमा बस्नु पर्नेछ ।
- कार्यालयमा कामसँग सम्बन्धित न्युनतम आवश्यक सेवाग्राही मात्र प्रवेश गर्नु पर्नेछ ।
- आफ्नो कामसँग सम्बन्धित शाखा र कर्मचारी बाहेक सकभर अन्य व्यक्तिसंग भेटघाट गर्न पाइने छैन ।
- कोभिड १९ को लक्षण संग मिल्दो जुल्दो सेवाग्राहीले आफु नजिकको स्वास्थ्य संस्था वा स्वास्थ्य कर्मचारीलाई तुरुन्त सम्पर्क गर्नु पर्नेछ ।

(ग) **कार्यालयमा सेवा प्रवाह गर्दा पालना गर्नु पर्ने नियमहरू :** गाउँपालिका भित्रको सेवाप्रवाहलाई सुरक्षित र ब्यवस्थित रूपमा संचालन गर्नका लागि गाउँपालिकाले देहायका नियमहरूलाई कडाईका साथ लागु गर्नेछ ।

- पर्याप्त कार्यकक्षको अभावका बावजूद पनि यस गाउँपालिकाले आफ्नो जिम्मेवारी अनुरूप सेवा प्रवाह गरिरहेको छ र आगामी दिनमा पनि साविककै समय अनुसार कार्यालय खुल्ने र बन्द हुने छ ।
- यस विषम परिस्थितिमा भौतिक दुरी कायम गर्नु अपरिहार्य भएकाले कार्यकक्षमा कम्तिमा दुई मिटर भौतिक दुरी कायम गरी कर्मचारीहरूलाई बस्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- सबै कर्मचारीहरू अनिवार्य रूपमा कार्यालयमा हाजिर हुने व्यवस्था गरिनेछ ।
- कार्यालयबाट सेवा प्राप्त गरीसकेपछि सेवाग्राहीहरू जतिसक्दो चाँडो कार्यालय परिसरबाट बाहिरिनु पर्नेछ ।
- कोभिड १९ सम्बन्धि जानकारी मुलक संदेश आफ्नो टोल छिमेकमा जानकारी गराउन प्रचार दुतको कार्य गर्नु सबै जनप्रतिनिधीहरू, कर्मचारीहरू र आम नागरिकहरूको कर्तव्य हुनेछ ।

(घ) **समुदाय स्तरमा सेवा प्रवाहगर्दा पालना गर्नु पर्ने नियमहरू:** कोरोना भाईरस (कोभिड १९) को संभावित संक्रमणको कारण उत्पन्न प्रतिकुल अवस्थाबाट पर्न गएको असरलाई ध्यानमा राखेर गाउँपालिकाले समुदाय स्तरमा आफ्नो सेवा प्रवाह गर्दा देहायको नियमहरू पालना गर्नुपर्नेछ ।

- सामाजिक सुरक्षा भत्ता, राहत लगायत घरदैलोमा प्रदान गर्न सकिने सेवा यथासम्भव घर दैलोबाट दिइने व्यवस्था गरिनेछ ।
- घरदैलो पुगेर दिईने सेवामा आवश्यक कर्मचारी तथा जनप्रतिनिधीहरू मात्र सहभागी हुने र १ मिटरको भौतिक दुरी कायम गर्ने ।
- सेवाग्राही पनि १ मिटरको भौतिक दुरी कायम गरि ५ जना भन्दा बढी उपस्थित नहुने ।
- सुरक्षाको लागि मास्क, पन्जा आदिको यथा सम्भव अनिवार्य प्रयोग गर्ने ।

(ङ) **लकडाउन पश्चातको अवस्थामा बैठक, कार्यशाला, भेला जस्ता कार्यक्रम आयोजना गर्दा सम्पूर्ण कार्यालय र संघसंस्था हरूले देहायका नियमहरू पालना गर्नुपर्नेछ :** गाउँपालिकाले आफ्नो वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम र अन्य सहयोगि निकायहरूले लकडाउन पश्चातको अवस्थामा बैठक, कार्यशाला, भेला जस्ता कार्यक्रम आयोजना गर्दा देहाय वमोजिमका नियमहरू पालना गर्नु पर्नेछ ।

- लकडाउन पश्चातको अवस्थामा पनि अति आवश्यक बैठक, कार्यशाला र भेलाहरू गाउँपालिकाको स्विकृतिमा मात्र आयोजना गर्नुपर्नेछ ।
- गाउँपालिका तथा वडाका बैठकहरू र नागरिकले नियमित प्राप्त गर्नुपर्ने सेवासँग सम्बन्धित बैठक तथा छलफलहरूमा कोरोना रोकथामका लागि गर्नुपर्ने आधारभुत सुरक्षा सुनिश्चित गरी संचालन गर्नु पर्नेछ ।
- मानिसहरूको जमघट गरी गर्नु पर्ने क्रियाकलाप तथा सेवाहरू प्रदान गर्दा स्वास्थ्य सुरक्षा सामाग्रीहरू जस्तै ग्लोव, मास्क, सेनिटाईजर आदि अनिवार्य रूपमा व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

- सम्भव भएसम्म दुर (भर्चुअल) बैठकहरुको प्रवर्द्धन गर्नुपर्नेछ, यदि सम्भा नभएमा मानिसहरुको जमघटलाई सकेसम्म सानो सानो समुहमा विभाजन गरी भौतिक दुरी कायम गरी संचालन गर्नुपर्नेछ ।
- आवश्यक बैठक, कार्यशाला तथा मानिसहरुको जमघट गर्दा शुरुमा कोरोना विरुद्धको सावधानीका उपायहरु, पोषण, स्वच्छ खानेपानी तथा सरसफाइ, मानसिक स्वास्थ्य लगायतका विषयहरुमा सेवाग्राही तथा सहभागीहरुलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- मानिसहरुको जमघट वा सेवाग्राहीमध्ये कसैलाई कोरोनासँग सम्बन्धित लक्षणहरु (रुघाखोकी, ज्वरो आदि) देखा परेमा अनिवार्य रुपमा गाउँपालिकामा खबर गरी स्वास्थ्य परीक्षणको व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।
- भौतिक दुरी कायम गरी स्थानीय तहको सहभागितात्मक योजना निर्माण प्रकृत्यालाई अभ्यास गर्नुपर्नेछ ।
- मानिसहरुको जमघट हुने स्थानहरुमा बालबालिका, बृद्धबृद्धा, विरामी, गर्भवती महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको राय सल्लाह तथा सहभागिता आवश्यक पर्नेमा (योजना निर्माण प्रक्रिया आदि) उनीहरुको प्रतिनिधित्व हुनेगरी प्रतिनिधिमुलक वा त्यस्ता व्यक्तिहरुको समूह/संजाल मार्फत पनि सहभागिता गर्नुपर्नेछ ।
- गाँउपालिका तहमा कृयाशिल विकास साभेदार, गैरसरकारी संस्था, सामुदायिक संस्थाहरु/समूह, मिडिया र सबै सरोकारवालाहरुको साभ्भा समन्वय र सहकार्यता तथा गाँउपालिकाको नेतृत्व र सहजीकरणमा कोरोनाको जोखिम र प्रभावलाई कम गर्नका लागि कार्य गर्नुपर्नेछ ।
- सरकारी निकाय, सामाजिक संघ संस्था तथा अन्य सबै सरोकारवालाहरुले आफ्नो प्रगति प्रतिवेदनमा कोभिड १९ कोरोना रोकथाम तथा नियन्त्रण वा यसको प्रभाव न्युनिकरणका लागि गरिएका प्रयासहरुलाई पनि समावेश गर्नुपर्नेछ ।

(च) लकडाउन समाप्ति पश्चात निर्माण कार्य शुरु गर्दा पालना गर्नु पर्ने नियमहरु: लकडाउन पछिको अवस्थामा गाउँपालिका भित्र भौतिक पूर्वाधार निर्माणका कामहरु संचालन गर्दा सम्पूर्ण निर्माण व्यवसायीहरु र उपभोक्ता समितिहरुले देहाय वमोजिमका नियमहरु पालना गर्नु पर्नेछ ।

- लकडाउनको अवधि पश्चात शुरु हुने निर्माण कार्यहरुको प्राथमिकता गाउँपालिकाले तोक्नेछ ।
- निर्माण कार्य सुचारु गर्दा नेपाल सरकारद्वारा निर्धारित मापदण्ड अनुरूप भौतिक दुरी कायम गर्नु पर्नेछ ।
- निर्माण कार्य गर्दा कामदारहरुलाई सके सम्म सानो-सानो समुहमा विभाजन गरी काममा लगाउनु पर्नेछ ।
- निर्माण कार्यमा संलग्न कामदार तथा अन्य जनशक्तिहरु निर्माण क्षेत्रमा नै बस्ने व्यवस्था गरी परिवार तथा समुदायसँग सन्निकट नहुने वातावरण सुनिश्चित गर्नु पर्नेछ ।
- निर्माण स्थलमा सुरक्षा कवजहरु जस्तै ग्लोव, मास्क, सेनिटाईजर आदि अनिवार्य रुपमा व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।
- समय समयमा निर्माण कार्यमा संलग्न मजदुर तथा अन्य जनशक्तिको स्वास्थ्य परीक्षणको अनिवार्य व्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

- सम्भव भए सम्म उपभोक्ता समितिको अभिमुखिकरणको आयोजना गर्दा भौतिक दुरी सहित त्यसमा कोरोना बिरुद्धको सावधानीका उपायहरूबारे उपभोक्ता समितिलाई जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- अब शुरु गरिने निर्माण कार्यहरूको हकमा लागत ईष्टिमेटमा नै ब्यक्तिगत सुरक्षा सामाग्रीको लागत सारांश समावेश गरी उपभोक्ताहरूबाटै खरीद गरी प्रयोग गर्नुपर्नेछ ।
- सम्भव भए सम्म निर्माण सुरु गरिने आयोजनाहरू तथा निर्माणाधिन आयोजनाहरूलाई पूनः सूचारु गर्दा प्रत्येक दिन काम सुरु गर्नु भन्दा पहिले १० मिनेट सावधानीका उपायहरू बारे निर्माण कार्यमा संलग्न हुने कामदार र अन्य जनशक्तिलाई जानकारी दिनुपर्नेछ ।
- स्थानीय तहका प्राविधिकहरूले अनुगमन प्रतिवेदन पेश गर्दा कोभिड १९ रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि आयोजनाले अपनाएका सावधानीहरूको बारेमा उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।
- निर्माणाधिन तथा अब शुरु गरिने आयोजनाको निर्माण कार्यमा सकेसम्म स्थानीय कामदारहरूलाई प्राथमिकता दिनु पर्नेछ । अन्य स्थानबाट कामदार र जनशक्ति परिचालन गर्नु पर्ने भएमा स्थानीय स्वास्थ्य संस्थाहरूमा स्वास्थ्य परीक्षण गराई काममा लगाउन सकिनेछ । उक्त कुराको जानकारी गाउँपालिकालाई अनिवार्य रुपमा गराईनु पर्नेछ । साथै यस्ता कामदार तथा जनशक्तिको बस्ने ब्यवस्था र अन्य सावधानीका कुराहरू माथि उल्लेख भए अनुसार नै हुनेछ ।
- आयोजनाहरूको बैठक, सार्वजनिक लेखा परीक्षण वा अन्य बैठकहरू बस्दा सामाजिक तथा भौतिक दुरी कायम गरि बस्नुपर्ने तथा सो बैठक हुनुपूर्व गाउँपालिकालाई अनिवार्य रुपमा जानकारी गराउनु पर्नेछ ।
- आयोजनाको निर्माण कार्यमा बालबालिका, बृद्धबृद्धा तथा गर्भवती महिला, अपांगता भएका ब्यक्तिहरूलाई लगाउन पाईनेछैन ।
- आयोजना निर्माण गर्ने क्रममा कामदार तथा अन्य जनशक्ति कसैलाई रुघाखोकी, ज्वरोको लक्षणहरू देखा परेमा अनिवार्य रुपमा गाउँपालिकामा खबर गरी स्वास्थ्य परीक्षणको लागि सहज गर्नु पर्नेछ ।
- गाउँपालिकाबाट निर्माणाधीन आयोजनाहरूको नियमित रुपमा अनुगमन गर्ने सन्दर्भमा पनि उल्लेखित सावधानीका उपायहरू अवलम्बन गर्नुपर्नेछ ।

(छ) यातायात सम्बन्धि सावधानी : कोरोना भाईरस (कोभिड १९) को संभावित संक्रमणलाई मध्यनजर गरेर यस गाउँपालिका भित्र संचालनमा हुने सम्पूर्ण सरकारी, नीजि तथा सार्वजनिक यातायातहरूले देहायका नियमहरूको पालना गर्नुका साथै गाउँपालिका वाट देहायको ब्यवस्था गरिनेछ ।

- यातायात प्रयोग गर्नु पर्ने सम्बन्धि कामलाई घटाउने र अनावश्यक यातायातलाई निरुत्साही गर्नुपर्नेछ ।
- जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरू घरबाट कार्यालयसम्म आउन जान सकेसम्म एकलै आफ्नै सवारी साधनमा आवत जावत गर्नुपर्ने ।
- कार्यालयका सवारी साधन चालकहरूलाई सु-सुचित गराउनुका साथै सम्भावित जोखिमबाट बच्नका लागि आवश्यक सुरक्षा कवजका बारेमा जानकारी प्रदान गर्नुपर्नेछ ।

- गाडी तथा मोटरसाइकलहरूको ह्याण्डल र गाडीको ढोकाहरु संक्रमणरहित बनाउनु पर्ने र तिनिहरूको लागि उपयुक्त पार्किङको व्यवस्था हुनेछ ।
- सार्वजनिक यातायात प्रयोग नगर्न अन्य साधन स्कुटर,मोटरसाइकल,कार्यालयको गाडी आदिको प्रयोग गर्ने व्यवस्था गर्ने गरिनेछ ।
- प्रवेश तथा निकासद्वारहरूमा हात धुने व्यवस्था गर्नेछ साथै हात धुने स्थानमा साबुन र पानीको व्यवस्था गर्ने वा ह्याण्ड स्यानिटाइजरको व्यवस्था गरिनेछ ।
- कोहि जनप्रतिनिधि वा कर्मचारी यदि विरामी भएमा तुरुन्त स्वास्थ्य संस्थामा पुऱ्याउन यातायातका साधनहरू तयारी अवस्थामा राखिनेछ ।

(ज) राजश्व संकलन र अन्य काम सम्बन्धि सावधानी : कोरोना भाईरस (कोभिड १९) को संभावित संक्रमणको जोखिमलाई मध्यनजर गरेर गाउँपालिकाले राजश्व संकलन तथा अन्य कामहरूमा निम्न सावधानिहरू अपनाउने छ ।

- राजश्व वापतको रकम प्रत्यक्ष नगद कारोवार नगरी अन्य सेवाहरु जस्तै अनलाइन, ई-सेवा, मोबाईल बैङ्क मार्फत रकम बुझ्न पहल गरिनेछ ।
- व्यवसाय दर्ता, नविकरण र अन्य सिफारिस सम्बन्धि कामहरु अनलाइन सेवा मार्फत सम्पादन गरिनेछ ।
- सेवाग्राहीलाई सहजता र सुरक्षाका हिसावले वडा कार्यालयबाटै यस्ता सेवाहरु प्रवाह गर्न पहल गरिनेछ ।
- कागजरहित कार्यालयको रूपमा विकास गरिनेछ ।

परिच्छेद-३ विविध

७. **कार्यविधिीको व्याख्या:** यो कार्यविधिको अन्तिम व्याख्या कार्यपालिका वा कार्यपालिकाको अधिकार प्राप्त निकायले गर्नेछ ।
८. **कार्यविधिी संशोधन :** यो कार्यविधिका प्रावधानहरूमा कार्यपालिकाले आवश्यक संसोधन गर्न सक्ने छ ।
९. **बाधा अड्चन फुकाउ :**
स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ तथा यस कार्यविधिमा व्यवस्था भए वाहेकका विषयमा नीतिगत निर्णय गर्न आवश्यक भएमा त्यस्तो निर्णय कार्यपालिकाले गर्नेछ ।
- १० **प्रचलित कानुन बमोजिम हुने :**
यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका कुराहरु प्रचलित कानुनसँग बाभिएमा बाभिएको हद सम्म प्रचलित कानुन बमोजिम हुनेछ ।